

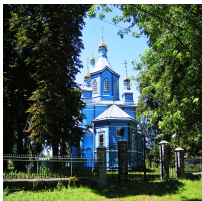
С. Й. Ващинець, І. Ф. Каразія

Ківерцівський район

КІВЕРЦІВСЬКИЙ РАЙОН – район, що знаходиться у південно-східній частині [Волинської області](#). Межує з Маневиц., Рожищен. і Луцьким р-нами Волин. обл. та Млинів., Рівнен. і Костопіл. р-нами Рівнен. обл. Утвор. 1940. Від червня 1941 до лютого 1944 – під нім.-фашист. окупацією. Від 1966 – у сучас. межах. Пл. 1,4 тис. км². Насел. 66 412 осіб (2001, складає 98,8 % до 1989), переважно українці. У складі р-ну – м. [Ківерці](#), смт *Олика* та *Цумань* і 72 сільс. насел. пункти. Пн. частина К. р. лежить у межах *Поліської низовини*, пд. – [Волинської височини](#). Поверхня – плоскохвиляста рівнина: на Пн. – моренно-зандрова, на Пд. – лесова. Пд. частина р-ну підвищена, розчленована ярами та балками. Корисні копалини: торф, пісок, крейда, глина. На тер. р-ну протікають річки [Горинь](#), *Стир* (притоки *Прип'яті*, бас. [Дніпра](#)) з притоками [Конопелька](#), [Кормин](#), Рудка. На Ківерщині – 9 озер; найбільші: Озеро та Озерце (розташ. на тер. однойм. сіл). Створ. 22 ставки (пл. водного дзеркала 251,49 га). Ґрунти переважно дерново-підзолисті, в долинах річок – торфоболотні, на виходах мергелів, крейди – перегнійно-карбонатні, у лісостеп. зоні – темно-сірі, опідзолені та чорноземні. Ліси займають 43 % тер. р-ну (61 тис. га). У деревостой – сосна, береза, вільха, дуб, ясен, крушина, ліщина. У р-ні – Нац. природ. парк «*Цуманська пуща*», заг.-держ. значення ландшафт. заказник [Кормин](#), комплексна пам'ятка природи [Горинські крутосхили](#), місц. значення 1 ландшафт., 7 ліс., 1 ботан., 3 заг.-зоол., 2 орнітол. заказники, 31 ботан., 1 зоол., 5 гідрол. пам'яток природи, 20 заповід. урочищ, пам'ятка садово-парк. мистецтва Макаревичів. парк. Гол. підприємства розташ. у райцентрі. У с. Кульчин – силікат. завод, у смт Цумань – держ. підприємство «Журавка», що займається переробленням та консервуванням овочів та фруктів, держлісгосп. Спеціалізація с. господарства – рослинництво зерново-буряківничого і тваринництво м'ясо-молоч. напрямів. Пл. с.-г. угідь 67 тис. га, з них орних земель – 41,4 тис. га, багаторіч. насаджень – 1,1 тис. га, сінокосів – 12,7 тис. га, пасовищ – 12,8 тис. га. Осн. виробниками с.-г. продукції є 13 с.-г. кооперативів, 5 т-в, 7 приват. підприємств і 55 фермер. госп-в. Гол. культури: пшениця, жито, ячмінь, цукр. буряки, льон, картопля. Транспортно-експлуатаційна мережа: 104 км залізнич. колій, 365 км автомобіл. доріг держ. і місц. значення, з них 313 км – з твердим покриттям. Є 27 автомобіл. і 8 залізнич. мостів. У К. р. – 61 заг.-осв. школа, мед. коледж; 22 Будинки культури та 26 клубів, 52 б-ки, 3 муз. школи, [Ківерцівський краєзнавчий музей](#); 4 лікарні, 3 амбулаторії, 57 фельдшер.-акушер. пунктів, 3 санаторії, обл. психіатр. лікарня; ДЮСШ; 5 готелів; відділ. 4-х

банків. Виходить г. [«Вільним шляхом»](#). Реліг. громади: 21 – УПЦ МП, 18 – УПЦ КП, 3 – РКЦ, 1 – УГКЦ, 13 – християн віри євангельської, 9 – євангел. християн-баптистів, 2 – свідків Єгови, 1 – адвентистів сьомого дня. Діє [Жидичинський Свято-Миколаївський чоловічий монастир УПЦ КП](#). Пам'ятки архітектури: Стрітен. церква у с. Залісоче (1784), Михайлів. церква (1770) і дзвіниця (кін. 19 ст.) у с. Липне, Михайлів. церква у с. Омельне (1776), Покров. церква (1810) і дзвіниця (кін. 19 ст.) у с. Метельне, церква Івана Хрестителя у с. Прилуцьке (1934), замок Радзивіллів (1558), колегіал. костел Св. Трійці (1635–40), костел св. Петра і Павла (1460, найстаріший на Волині), церква Св. Трійці (1886) у смт Олика. Серед видат. уродженців – математик, академік АН УРСР [М. Кравчук](#) (с. Човниця), фахівець у галузі кібернетики, дійс. чл. НТШ [Т. Вінцюк](#) (с. Кульчин), фахівець у галузі механізації с. господарства, чл.-кор. УААН [О. Сидорчук](#) (с. Дерно), мовознавець, педагог, академік НАПНУ [Г. Артемчук](#) (с. Котів), фізик, громад. діяч [В. Жовтянський](#) (с. Залісоче), математик [С. Сосницький](#) (с. Дідичі), мовознавці [Г. Аркушин](#) (с. Сильне), [М. Мірченко](#) (с. Покащів), брати мовознавець [Микола](#) та літературознавець [Петро Волинські](#) (с. Олика), літературознавець [М. Дубина](#) (с. Дідичі), акушер-гінеколог [Л. Мельник](#) (с. Кульчин); письменник, перекладач, дійс. чл. НТШ [С. Радіон](#) (с. Прилуцьке), письменник П. Боярчук (с. Одереди); поет, художник [М. Нестерчук](#) (с. Сильне), графік, кераміст [М. Андрущук](#) (с. Прилуцьке); церк. діяч УПЦ у Зх. Європі, дійс. чл. НТШ [Анатолій](#) (Дублянський; с. Перетоки, зняте з обліку); правознавець [В. Зайчук](#) (с. Тростянець); важкоатлет [В. Грабар](#) (с. Кульчин); Герой Радянського Союзу [В. Киричук](#) (с. Словатичі).

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Ківерцівський район / С. Й. Ващинець, І. Ф. Каразія // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-6770>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).